

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
o dată 7 cr., a doua oră
6 cr., a treia oră 5 cr.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce focea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii»
în
Blaș.

Anul VIII.

Blaș 1 Octobre 1898.

Numărul 39.

Ce va mai fi?

Încă n'au trecut zilele de doliu adânc, în care se cufundaseră toate poporile vastei noastre monarhii, și deja îngrijiri nouă se deșteptă în inimile adevăraților patrioți. Se întreabă cu toții: Ce va mai fi de acum, în ce chip se vor desfășura lucrurile privitor la reînnoirea pactului vamal și în legătură în ce chip se va forma situația internă a monarhiei?

Erau unii — optimiști, — cari credeau și sperau, că prin mărtașă suveranei se vor potoli patimile politice, și că din respect față cu inima întristată a monarhului vor înceta certele partidelor.

Se vede înse, că aceștia au fost optimiști. Se vede, că patimile au ajuns până la atâta ațitare, cât de o pace nici vorbă nu mai poate fi.

În Austria de o cam dată pare a fi liniște. E cauză doliul pentru pierderea împărătesei, ori dacă mai e și altă considerație, nu o putem spune.

Dar aici la noi a casă opoziția s'a întors în parlament după zilele de doliu, ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat. Mai mult, opoziția extremă combate chiar și articolul de lege despre comemorarea reginei, uitând, că o asemenea procedură nu numai e lipsită de pietate, dar e tocmai adânc vătămătoare pentru inima Majestății Sale, care trebuie să fie cuprins de un profund disgust la

vederea certe, ce se încinge de-asupra cosciugului iubitei și neuitatei sale soții.

Că în Austria e liniște, asta se explică întâiu prin faptul, că ori cum poporile din Austria sînt mai concreșcute cu dinastia, și că mai tare împărtășesc durerile și bucuriile ei, de ore ce sînt așa zicînd concreșcute cu dinastia, care din al lor sin a ieșit. Pote să fie cauza tăcerii și o apucătură tactică, a nume de a sili pe guvernul nostru, ca să presinte și el din nou proiectele, ce se statoriseră cu fostul guvern Badeni, și cari proiecte acum nu le trebuie nici Ungurilor.

Ori cum ar fi, un lucru e cert, a nume că liniștea prezentă din Austria e numai aparentă, și că nu va trece mult timp, până ce va izbucni din nou și încă mai cu putere vechiul antagonism.

Între asemenea împrejurări nu e de mirat, dacă se întreabă toți, ce va mai fi cu pactul economic, și cum se vor mai desfășura lucrurile.

Nu e meșteșugul nostru, să prezicem lucruri viitoare. Credem, că abia va și fi cine va, care să potă prezice, cele ce vor avé, să urmeze.

Un lucru înse îl putem constata: a nume, că ceea ce acum zece ani s'a putut face fără de mari greutate, acum nu se mai poate face. Nici în Ungaria, dară nici în Austria nu se mai pot găsi oameni, cari să fie mulțamiți cu stările actuale.

E evident, că aici nu au pond numai momentele economice. E imposibil, ca în zece ani să se fie schimbat așa de mult raporturile economice, cât acum să fie lipsă de așa de mari străformări în condițiunile pactului, cât ori ce înțelegere pacinică să fie eschisă.

Așa dară alte momente trebuie că conduc cele două parlamente.

Dacă nu ne înșelăm, e ura reciprocă acel moment, care pare a determina atitudinea părților.

Când deputațiunile ungare au mers, să-și depună cununile lor pe cosciugul reginei iubite, Vienezii i-au insultat. Faptul acesta este foarte grav, și nimic nu poate arăta mai bine ura, ce s'a escat, de cât faptul acesta; pentru că numai o ură extraordinară poate face explicabilă o atitudine de alt cum absolut neexplicabilă la Vienezi, pe cari îi caracterisau ospitalitate, gentileță și prevenire.

Așa dară ură de rassă, ură politică, ură pe toate terenele: étă unul dintre motivele, de cari se conduc ambele parlamente.

Și când ura e sfetnicul celor, ce au, să se înțelegă, atunci întră adevăr avem motiv de îngrijire.

Dea Cerul tărie Majestății Sale. În cuvîntul, ce l-a adresat iubitelor Sale poporé, și-a exprimat încrederea în reușita misiunii Sale. Și misiunea acésta și-a precizat-o în dorul de a vedé fericite toate poporéle din monarhie.

Feuilleton.

Stări sociale în România.

(Fine.)

Nutremîntul țeranului român e de tot simplu și de multe ori neîndestulitoriu. Mămăliga e mîncarea favorită a lui, care nici când nu poate lipsi; brînză, lapte acru, ori crastaveți îi servesc ca adaus. Alte mîncări, bună oră plăcinte, răcitură, ostropături ș. a. trec de delicatețe, cari și-le permite cel mult la bălciuri ori la alte ocaziuni festive extraordinare. După ce ast fel țeranul român, — și așa stă lucrul și cu straturile mai de jos ale populației orășenești, — s'a nutrit slab întregă săptămîna, Dumineca o petrece în crîsmă lângă sticla cu vinars, lângă care a dese ori se întîmplă lucruri sîngerose și desfrîdate, așa că ajung la bătaie, cari se sfîrșesc cu capete sparte. Cei mai mulți continuă plăcerile acestea și în ziua următoare, așa că Marția zac după cup-toriu în totală oboselă, incapabili de ori ce lucru. Nu e mirare, că pe lângă o ast fel de viață țeranul în sfîrșit toate mijlocele de nutremînt: cașul, ouăle, cucuruzul, galițele

șcl. cari le are la în de mîna, le duce la Evreii și în urmă e silit, să mînce cu nevasta și cu copiii răbdări prăjite. Vițitul beției este izvorul celor mai mari rele pentru România. Nu numai bărbații sînt dedați cu el, ci nici chiar sexul femeesc nu e liber de el. La fiesce care beție în crîsmă aflăm de regulă o mulțime de femei — chiar și cu copii la sin, — cari beau pe întrecute cu bărbații. Consecuența firéscă, abstracție făcînd de la demoralizarea poporului, e deranjarea puterilor fizice, scăderea forței de lucru și o moralitate, care ne face, să ne temem de ce e mai rău pentru viitoriu.

Ostenelelor singuraticilor bărbați mai bine gânditori le-a succes în primăvara anului trecut, să întemeieze în România o reuniune pentru combaterea alcoolismului (Liga română în contra alcoolismului); bărbați cu influință din toate părțile țării au intrat în ea și nu se sparie de nici o jertfă, numai ca să mîntuiescă poporul de peirea sigură; totuși credem, că răul acesta nu se poate învinge, până când poporul român pe terenul religios trăsese în întunecime și nesciință crasă. Că religia ce influință poate deprinde în privința acésta, vedem lămurit în comunele Moldovei cu populațiune în mare parte sau

exclusiv catolică. În acestea încă se încuibase mai mult ori mai puțin vițitul beției cu toate urmările sale cele nimicitoare, — dar acum să cercetezi bună oră comunele situate în districtul Roman: Tămășeni, Gherăesci, Săbăoani ș. a., și te vei edifica vedînd cerce-tarea numărósă a bisericii și trézia locuitorilor. Biserica schismatică înse nu poate obține ast fel de succese nici când, ea a devenit un trup mort, a cărei singur razim mai este statul, și religia aceleia este mai mult numai o formalitate esterióră, fără de cuprins intern. E caracteristică împrejurarea, că până în luna lui Iulie 1897 numai un singur preot ortodox și-a anunțat intrarea în liga amintită, pe când puține zile după înființarea aceleia (la 15 Mai) îi aparțineau deja ca membri patru misionari catolici.

Am arătat, în ce chip fioros primesce Evreimea din România în fiesce care an surescénță nouă, inundéza țara întregă și primejduesce existența poporului român. Mai de parte nu puțin contribuie la înrîutătirea situației sociale birocratismul, care ca și în alte țări ale Europei, așa și în România apasă greú poporul. Oficialii, zice Cuza, ¹⁾

¹⁾ Țerani I. c. p. XXIX.

Să sperăm, că ura fiilor o va sci potoli mâna blândă a părintelui iubitorii.

De nu va urma acesta în curând, atunci putem fi pregătiți la zile negre.

Combaterea anarchismului. — Lucrarea destructivă și detestabilă a anarchismului umple de groză pe toți omenii păcii și a pus pe gânduri pe bărbații de stat ai poporilor europene. Măsurile luate până acuma de către singuraticile state în contra anarchismului nu au dus la scop. Anarhiștii espulsați din o țară au aflat adăpostire și teren de lucrare în alta. De mai mare libertate și scutintă se bucură anarchismul în Elveția și în Statele unite nord-americane. Se susține, că în America își are sediul comitetul executiv internațional al anarhiștilor. Ce se comandă de către comitet, aceea duc în deplină anarhiștii împrăștiați preste totă lumea civilisată, căci anarchismul e o bolă a civilizațiunii moderne. Contingentul cel mai mare al anarhiștilor îl dau Italianii. În Italia poporul e sărăcit și preste măsură încărcat cu sarcini publice, pe lângă aceea prin machinațiunile francmasonilor despoiat și de credința creștină, care ar sci, să facă pe om pacient și îndelung răbdătorii. Așa se esplică deseale turburări socialiste și anarchiste în Italia. Unii cualifică anarchismul de o bolă a poporilor romanice, socialismul a poporilor germane, era nihilismul a celor slavice.

Fiind mai lătit anarchismul între Italiani, guvernul italian a luat inițiativa de a se stabili o procedură uniformă și solidară în totă Europa în contra anarchismului. Proiectul Italiei înainte de toate intenționează, ca puterile europene să influențeze asupra Elveției înduplecându-o, să-și reguleze ast fel legislațiunea, cât să prestea garanță sigură în contra machinațiunilor și complaturilor anarchistice. Mai de parte toate puterile să lea măsurii severe în contra anarchismului. Poliția diferitelor state să lucre în conțelegere. Fie

formeză aici la țară clasa cea mai importantă, și întrégă organizația politică modernă pare a fi numai în interesul lor. Pe când în țările Europei apusene este o clasă mijlocie, care își scie apăra interesele și drepturile sale, în România în zădar cerci așa ceva. Clasa țărănimii necultivată și ignorantă este lăsată fără scut pradă jefuirii. „Din împrejurarea inse, că în România unii produc, și alții, cari trăesc din munca celor dintâii, hotăresc asupra întrebunțării produselor, provin două neajunsuri mari: mai întâii că cele mai multe reforme introduse de clasa aceea, care nu are pricepere pentru adevăratele interese ale poporului, pörtă timbrul superficialității, al insuficienței și a dese ori al contrazicerii cu adevăratele lipse ale țării; a doua că totă puterea politică, pe cum și o bună parte a muncii poporului în formă de dări, se întrebunțeză singur numai în favorul cetei de funcționari spre paguba poporului.“¹⁾

Dar bietului popor îi merge rău și în altă privință. Necunoscând minuțioasele prescripte ale legilor și sistemul de tot complicat al administrațiunii, de-a rindul e nevoit, să se îndrepte către vre unul din multe „spirite servitóre“, cari umblă în cöce și în colo prin localul de oficiu. și să cêră de la acela un sfat. Dar rugarea aici nu e tot de una de ajuns, moneta sunătoare trebuie să-ı dea espresia corêspunđetóre. Coruptibilitatea

¹⁾ Cuza, Țărăni I. c. p. XXX.

care stat să pedepsescă pe anarhiștii săi, era pe cel străini să-ı espulzeze fără amânare, așa cât aceștia neavând adăpost în străinătate să fie siliți a se întörce în patria lor, unde poliția mai ușor pöte pune mâna pe ei.

Se pöte, că măsurile teroristice contemplate de poliției modernı să înfrice pe mulți anarhiști, principiile lor inse și însu-și anarchismul cu forța nu se pot suprima. Aici se recere o reformă din lăuntru a omului, care să-ı atingă de o potrivă mintea, inima și voința, sădind principiul religios-morale în locul celor perverse anarchistice. O atare reformă salutară numai creștinismul pöte efectui. El e unicul mijloc eficace spre suprimarea anarchismului. La acest mijloc inse nu voesc a recurge poliției modernı aderenți falsului liberalism. Pentru aceea ne temem, că toate silințele lor de a combate și störpi anarchismul vor rămâne fără de succesul dorit.

Din nou s'a dovedit. — Ce a nume? Ce alta, dacă nu aceea, că nimica pe lume nu e mai național de cât biserica „ortodoxă“.

De unăzi ni-se vestise, că cu prilejul vizitei, ce o făcuse regele Carol în Petersburg țarului, s'a hotărit și asupra sorții Românilor macedoneni: țarul însu-și va îndupleca neamănat pe Panagiotatosul din Fanar, să se învoescă la aceea, ca Români macedoneni să-și aibă ierarchia sa proprie românească.

De atunci a trecut atâta vreme, cât ar fi putut, să se inaugureze nu una numai, ci și zece episcopii române în Macedonia.

Și întru adevăr etă și vine scire despre dovada cea mai nouă a caracterului național, care parcă-ı ține în arindă biserica „ortodoxă“. În „Timpul“ din 28 Septembrie cetim adevăratele următorele:

„Politische Correspondenz“ din Viena publică următorea informație:

„Este inexact, că s'ar fi făcut vr'un pas în afacerea înființării unei Mitropolii române pentru Ouzo-Vlahii macedoneni.“

clasei funcționarilor turci și greci a influențat și pe Românul de altmintrea mai nobil. La acesta se adauge nesiguranța poziției lui. Cu fiesce care schimbare de ministeriu e amenințată esistența lui; döră el însu-și printr'o ast fel de schimbare a ajuns la postul său de acum, — fie acela ori cât de modest. Ore nu va trebui, să se împărtășescă și el în scurtă vreme de sorțea atător predecesori ai săi? Din ce să trăescă apoi? Aici stă apröpe ispita de a-și asigura un viitoriu fără de grijă pe căi lăaturalnice, cât timp prilejul e favorabil.

Să resumăm acum pe scurt cele zise. E adevărat, că cultura română în deceniile cele din urmă a făcut progrese vrednice de remarcat, dară tot pe atât de adevărat e și aceea, că starea socială a poporului român și cu deosebire a țărănilor romani este cât se pöte de tristă. Cu încetarea iobăgiei, ce e drept, i-s'a îmbunătățit sorțea: și-a dobândit libertatea politică, dară a ajuns în dată în rușinoasă atîrnare de la Evrei, și ast fel a ajuns a fi prea adevărată vorba lui Ghica: „Situația țărănilor, a celei mai productive și mai interesante clase a țării, este întru adevăr de deplăns.“¹⁾

Cu acestea închiăm azi descrierea acesta pentru a o completa de altă dată prin cöte va trăsături intuitive scöse din viața poporului român.

J. Al. Roth în „Kath. Missionen“.

¹⁾ Ion Ghica, Convorbiri economice. Bucur. 1879.

„Vechile obstacole, bine cunoscute, se opun și acum regulării acestei cesiuni.“

„Va să zică: un nou „succes“ diplomatic al nemernicului din capul guvernului.“

Așa se pare celor de la „Timpul“. Ca și cum un guvern conservator ar fi putut, să se mândröscă cu succese mai bune.

Nu, dlör, nu Sturdza pörtă vina acestui „succes“, pe cum nu o ar purta nici Take Ionescu, dacă el ar fi în locul lui Sturdza. Nici chiar sultanul nu pörtă vina acestui „succes“. Ci vina o pörtă panortodoxul țar și Panagiotatosul „ortodox“ din Fanar.

Și apoi să se mai mire omul, când vede, cum „Telegraful Roman“ scuipă foc asupra cosmopolitismului bisericii catolice? Döră și orbul vede, — ce vede? Vede chiar atâta, cât ved dnii de la „Telegraful Roman“ și poruncitorii lor.

De aceea trăescă „ortodoxia“, pentru ca să scutöscă pe sermanii Români macedoneni, ca ei nu cum va să ajungă în ghiarele Papei, și acesta apoi să-ı nefericöscă lipsindu-ı de putința de a se grecisa!

Apostolii moderni ai civilizațiunii. —

În decursul războiului dintre Spania și dintre Statele unite ale Americii nordice lumea mai puțin interesată era împărțită în două tabere, în una spaniolă și în alta anglo-saxonă. Nu suferă îndöelă, ca majoritatea preseii a ținut parte Anglo-Saxonilor, era la Spaniolii au privit cu öre care compătımire ca la nisce ömeni, cari au primit de la întimplarea örbă o misiune, dară nu au putut, să o realizeze: civilisarea poporilor din teritoriile acelea vaste, cari le ocupaseră Spaniolii mai ales în America. Lipsa acesta de capabilitate de a civilisa popörö s'a atribuit apoi preste tot rassei romane, și s'a susținut, că numai rassa germană și în special Anglo-Saxonii au capabilitatea acesta.

Dovada cea mai eclatantă a acestui fapt necontestabil au și dat-o lumii Anglezii în lupta de la Omdurman împotriva dervișilor sudanezi. Sint îngrozitöre lucrurile, cari

De ale economiei.

Conservarea öușlor de galțe. Să se țină öușele o jumătate öra în soluțiune de salicil. Prin acesta porii lor se izolöză de aer. Öușele ast fel preparate se păströză apoi în făină de firez aședându-se cu virful la vale.

Pete de negrölă se delätură din rufe cu soluțiunea de 100 gr acid de sare și 100 gr sare de cositoriu (Zinn) gätita în 1 l de apă. Petele se ung cu soluțiunea acesta, și lucrul acesta se repetöscă, până dispar petele. Locul curățit ast fel se spală apoi bine în apă curată.

Gulerele petate de gräsimea pöruului se curäte cu cirul subțire gätit din spirit, răsătură de cretă și fere de böu. Gulerele petate se ung cu cirul acesta, se fröcă bine, ör apoi se curețe cu apă curată. Procedura asta în cas de lipsă se repetöscă.

Spre a störpi cloțanii (guzganii) se pune un blid cu amestecătură de făină fină și zăhar și alt blid cu apă dospetă în un loc, în care ajung cloțanii, dară nu și animalele domestice. Dacă cloțanii au mănecat făina aceea, lucrul să se mai repetöscă o dată. A treia öra la mestecătura aceea de făină și zăhar să se adaugă până la a treia parte făină de var nestins, era alătoria să se așede blidul cu apă. Mijlocul acesta e infalibil.

le-au sevârșit Anglezii în lupta acésta, și lucrurile acestea cu o cale sînt și multe. Ele tóte saménă cu fapta, ce „Pol. Corr.” în un raport despre lupta aceea o spune, că aú sevârșit-o Anglezii. În raportul acesta se laudă cu deosebire „acnrata desteritate de a impușca”, ce a dovedit-o bateria a 32-a a artileriei angleze campestre. Între altele se spune: „Cu deosebire puternic a fost efectul proiectilelor noué Lyddit. Aú făcut mai întâiú dóné impușcături de probă, una asupra unei geamii mici, în care erau 120 de persóne, érá cecalaltă asupra unei case private, în care erau ca la o sută de persóne. Pe cum s'aú convins mai apoi, un proiectil a pustiit geamia și a omorît 109 persóne, érá cel alalt a nimicít casa și a omorît 79 ómení.”

Firește că o ast fel de capabilitate de a civilisa nu aú nu numai popórele romane, dară nici chiar dervișii sudanezi.

Tot în acest chip aú civilizat până la perire Anglo-Saxonii și în America miliónele de Indiani.

Revistă bisericéscă.

Roma.

O scire a foii vieneze „Pol. Corr.” constată, că S. Scaun Apostolic a hotărít, să facă pașii de lipsă la cabinetul din Petersburg și pentru planul de a se institui un arbitraj spre a compune diferențele internaționale. În Vatican se nutrește sperarea, că puterile paralel cu tractările asupra desarmării se vor ocupa și de proiectul Papei referitoriu la arbitrajul internațional.

Scripta Papei către cardinalul francez Langénieux referitoare la protectoratul Franței preste catolicii din Orient a fost interpretată ca o părtinire a Franței față cu Germania din partea Pontificelui. La întrebarea confidențială a Germaniei cardinalul secretar de stat Rampolla a răspuns, că Papa nu face nici o inovațiune, ci numai confirmă dreptul, ce l-a avut Franța de a protege pe catolicii din Orient ca cea dintâiú putere catolică europénă. Franța inse nu are numai dreptul și onórea, ci și datorința de a protege pe catolici. Acestei datorințe din conivență față cu Rusia nu a satisfăcut guvernul francez în anii din urmă. De aici încă se esplică cuceririle Rusiei în Palestina și Siria, unde a întemeiat mai multe școli.

Revistă politică.

Afaceri interne.

În ședința dietală din 23 Sept. Eótvös și-a motivat propunerea de a se vota neîncredere guvernului actual. El a zis, că în sensul §-lui 68 art. de lege XII din 1868 și a §-lui 3 art. de lege I din 1898 e posibilă numai vama comună în virtutea unei convențiuni ori teritor vama independent. Aserțiunile contrare ale ministrului president cuprind ori o neînțelegere a legii ori o perfidie. Dacă este lege, să o respecteze toți începénd de la rege și până la cel din urmă supus,

prin urmare și ministrul president. Cabinetul Bánffy nici până acuma nu a respectat legile și judecând din precedente nici acuma nu va apăra legea. Pentru aceea cere, să i-se voteze neîncredere.

Br. Bánffy în răspunsul său a declarat, că guvernul își cunoște datorința, și dacă Reichsrathul nu primesce proiectele referitoare la pact, guvernul pe baza §-lui 68 art. de lege XII din 1868 va presenta proiectele referitoare la aranjarea independentă a cestiunii vamale. Despre detașurile acelor proiecte, nefind ele gata, nu se póte declara acuma. A cerut respingerea propunerii lui Eótvös, ceea ce s'a și întimplat. Apoi s'a votat ordinea de zi.

Luni ministrul Perczel a răspuns la interpelarea contelui Apponyi referitoare la revisiunea legii electorale. El a zis, că guvernul se ocupă de revisiunea legii, dară cu privire la terminul, când va presenta proiectul de revisiune, nu se póte declara.

Ministrul Bánffy răspundénd la interpelarea lui Visontai a zis, că ministerul de esterne a întimpinat cu simpatie manifestul de pace al țarului. Guvernul ungar din partea sa va sprigini ministerul de esterne în direcțiunea acésta.

Comisiunea de justiție a prezentat proiectul despre inarticularea în lege a memoriei repausatei regine Elisabeta. Proiectul s'a desbătut Joi, nefind Marți și Mercuri ședințe.

Austria.

În 26 Sept. s'a redeschis parlamentul. — Archimandritul Zurcan ca cel mai de etate deputat în cuvîntul presidial a dat expresiune durerii generale pentru decedarea împărătesei. Apoi purcedéndu-se la alegerea presidentilor aú fost realesi Dr Fuchs de president, érá Fejancici și Lupul de vicepresidenți. Presidentul Dr Fuchs ocupându-și locul în cuvinte pătrunđetóre a interpretat durerea parlamentului pentru mórtea împărătesei și a inchiat zicénd: „Și acum să depunem pe sicriul repausatei corona nemuririi împletind în ea dóné flori prețiose: pacea popórelor austriace și iubirea perpetuă față cu augustul nostru domn și monarch.”

Ținuta tuturor cluburilor e rezervată, cât nu se póte sci, ce atitudine vor urma.

Se anunță, că opoziția germană nu va inscena obstructie la proiectele de lege referitoare la pact, ci vor intra în discusiune parlamentară constituțională respingénd tot, ce s'ar cuprinde în ele contrar intereselor economice ale Austriei.

Consiliul comunal din Viena a aprobat concludul senatului școlar, după care în școlile populare pruncii aú, să fie separați după confesiune.

În Galiția din nou se ivesc turburări și escese în contra Jidovilor. În clubul polon fiind vorbă despre escesele antisemitice, deputatul Rappaport a susținut, că persecutarea Jidovilor e sistematică, și miliția consignată pentru susținerea ordinii privia cu pușca la picior, cum despoiaú și maltrataú pe Jidovi.

Franța.

Sindicatul Dreyfuss și-a ajuns scopul. Procesul căpitanului deținut pe insula dracului se va revedé. În consiliul de ministri ținut în 27 Sept. sub presidiul presidentului republicii Felix Faure ministrul de justiție Sarrien a cetit scripta, prin care procuratorul curții de cassatie e provocat, ca să introducă revisiunea procesului Dreyfuss. Mai de parte s'a cetit o circulară a ministrului de justiție către procuratorii statului, ca să supriméze ori ce atacuri îndreptate în contra armatei.

Presa jidovéscă iubiléază, poporul e iritat, érá armata e consternată.

Jidovii aú scos cestiunea Dreyfuss din cadrul unei cestiuni de justiție și cu ajutoriul influinței și al presei lor aú făcut din ea cestiune politică de primul rang, cestiune europénă. Ea a devenit o luptă între creștinism și între iudeism. Urmările ei pot fi fatale pentru republică și chiar și pentru jidovime.

Se anunță, că statul maior vedéndu-se compromis înaintea lumii întregi va dimisiona, mai de parte că între cercurile înalte militare și între monarchiști decurg negocieri, și că ele ar fi ajuns și la o înțelegere.

Duminecă s'a ținut în Paris o impositantă adunare poporală, în care Derouledé a protestat în contra compromiterii armatei din cauza lui Dreyfuss. Sub impresiunea discursului poporul a înființat liga patriotică. Jidovii s'aú aliat cu social-democrații, cari voesc ștergerea armatei. Antisemiții s'aú pus pe lucru.

Turcia.

Puterile europene sînt de acord cu privire la pacificarea Cretel. După planul aprobat de puteri sultanul va avé, să-și retragă trupele din Creta. Anglia va desarma atât pe Mohamedani cât și pe creștinii, apărându-i după aceea și pe unii și pe alții. Candidarea prințului Georgios la postul de guvernator al insulei încă e primită de puteri. Planul de pacificare se va comunica guvernului turcesc cu provocarea de a-și da consensul la el. Dacă guvernul turcesc nu se va supune, puterile îi vor răspunde cu un ultimatum. Trupele puterilor din apele cretene se înmulțesc.

Sina.

Intrigile puterilor străine aú provocat în Peking revoluțiune de palat. Împératul Țai-Tien a fost constrins de către curtenii săi, să-și dea abdicerea. Acuma e închis, dacă nu chiar ucis. El e de 26 ani și s'a urcat pe tron în 1875 după mórtea unchiului său Tung-Ci. Dreptul de succesiune a trecut la el, întru cât aparține unui ram lateral al familiei Mandgiu. Are meritul de a fi intrat în legătură cu puterile europene introducénd în imperiul său mai multe instituții salutare. În 1885 a avut rășboiú cu Francezii și i-a invins, dară a suferit înfrângere totală în rășboiul din 1895 cu Iaponia. Cu acésta ocașiune numai întervenirea Rusiei, Franței și Germaniei

a salvat Sina de perfecta umilire. Convingându-se împăratul, că imperiul are lipsă de mai multe reforme, a trimis pe consiliariul său Li-Hung-Ciang în Europa, ca să studieze instituțiile europene și să intre în raporturi mai intime cu Rusia și Germania pregătind ast fel calea pentru reforme.

Anglia privia cu ochi răi creșterea influinței rusești în Sina. Fiind că directe nu o putea paraliza, a intrat în legătură cu Japonia. Împăratul Japoniei a trimis ca ambasador în Peking pe marchisul Ito, un diplomat foarte abil și simpatic. Acesta câștigând încrederea împăratului sinez l-a îndemnat, să grăbescă cu reformele, și a discreditat pe Li-Hung-Ciang, care voia a introduce reformele treptat și trece de agent al Rusiei. Li-Hung-Ciang a fost dimisionat. Prin acesta a crescut influința engleză la curte. Curtenii nemulțămii cu inovațiile s'au grupat în jurul văduvei împărătese, o femeie pofitoare de domnie și amica Rusiei. Vre o câți va curtenii înarmați au străbătut în o dimință în chilia împăratului și amenințându-l cu moarte l-au constrins, să subscrie o declarațiune, că de bună voie abdice de domnie, nu dorește a se mai ocupa de afacerile publice, și până la regularea succesiunii la tron afacerile imperiului are, să le conducă văduva unchiului său. Spiritele sînt turburate, dară escese nu s'au întimplat. Se crede, că revoluția de la palat e pusă la cale de către diplomația rusescă.

Anglia proiectează o demonstrațiune navală în contra Sinei, care fuse nu va urmări scopuri serioase, de ore ce diplomații rusești vor sci mulțami și pe Anglezii pe contul Sinei.

Corespondințe.

București 13 Septembrie.

Cestiuni școlare. Afacerea profesorilor din Macedonia. Un pastor pungaș. Viața bisericescă.

Ziua primă a lui Septembrie e fără îndoială una dintre cele mai însemnate zile ale anului, pentru că atunci se deschid locașurile destinate pentru luminarea și deșteptarea spirituală, pe cum și pentru educațiunea tinerimii, carea este speranța patriei. Dvóstre, cari ați ajuns, să vă scuturați, cel puțin în trebile scolastice, de orientalismul acela fals, care ține morțiș la calendariul cel vechiu, adevăratul simbol al racului, ați început mai bine de o săptămână școlă, și școlarii Dvóstre au început deja a rări oftările după aerul liber al vacanței, pe când aici abia acuma după 12 zile încep a se împopora școlile primare și secundare. (Dniș civi universitarii mai au o lună de vacanță, și pungile părinților tot atâta timp de a se umple pe sama dlor.)

Ca și în alți ani, așa și acum bărbații de școlă și mai ales presa se ocupă mult de unele cestiuni școlare mai importante. Voiți aminti numai pe aceea a institutelor private de învățămînt, pe cari pe când unii le numesc foculare de ignoranță, alții le laudă, ér părinții, cari au pruncii de școlă, le încurajază și susțin. Dovadă este numărul lor considerabil. Întru adevăr sînt atît de multe, cât a nevoe cred, să se afle o capitală, în

care să fie, — proporțional cu numărul locuitorilor se înțelege, — atâtea institute private de tot soiul. Și numărul lor crește pe fie care an. Causa acestui lucru este după părerea mea de o parte, că în institutele particulare se învață mai bine limbile străine, ér de alta că părinții îngrijiți de sörtea copiilor socotesc, că acolo li-se dă o educațiune mai bună ca în școlile statului, în cari dacă instrucțiunea e bună, ba putem zice foarte bună, educațiunea morală e apröpe nulă, după cum am spus-o acesta de altă dată. Din punctul acesta de vedere s'ar păré justificat numărul cel mare al institutelor particulare, în de osebi al celor de băeți, și existența lor ar fi foarte laudabilă.

Dar, ca cele mai multe instituții din România, și aceste au multe scăderi. Mai întâiu instrucțiunea e de parte de a se puté aseména cu aceea din școlile statului, (căci elevii celor mai multe institute învață a casă, ér nu la școlile publice susținute de stat); apoi educațiunea morală încă lasă foarte mult de dorit, ba e neînsemnată de tot. Pentru că nu se baséză pe morala evangelică, nici nu e condusă de principiile creștinismului, ci totul se reduce la o disciplină sau mai bine zicénd la o dresare, care fie ori cât de severă, tot nu e pentru ființe raționale, nici nu e în stare, să crească din tineri ómeni morali. Cum că am dreptate, o probéză în de ajuns moravurile acestei țeri. De aceea sîntem de parte de a avé o tinerime ca cea din apus, crescută în institutele înființate de biserică ori sub îngrijirea ei și conduse de persoane, cari viața întrégă și-o consacră creșterii tinerimii și își pricep foarte bine sublima chemare, pe când aceste de aici sînt conduse de laici, cari pe religiune nu pun nici un preț. (Printre ei sînt și câți va preoți de ai nostri, cari au pus reverenda în par, și unii sînt mai răi de cât laicii.) Cele mai multe asemenea institute nu sînt înființate cu scopul de a da națiunii o tinerime bună și morală, ci pentru speculă, ca să se îmbogățescă directorii și antreprenorii. De aceea și prețurile de întreținere sînt enorme.

Din aceste puncte de vedere au multă dreptate, cei ce combat institutele private așa, după cum sînt astăzi. Nu e destul înse, să le combată, ci trebuie propuse și remedii. Dară remedii radicale numai biserica ar puté pune unui rău ca acesta, érá biserica ortodoxă nu se ocupă de așa ceva, și chiar dacă s'ar ocupa, puțin ar folosi, căci unde nu este spiritul adevărat al lui Christos, acolo zădarnică este totă ostenéla. Când o vor vedé ore acesta frații nostri? Vor vedé-o la timp, ori când va fi prea târziu? La tot cazul a lor este răspunderea înainte a lui Dumnezeu.

Mai în érna trecută s'a vorbit mult despre cauza profesorilor români din Macedonia, cari mai toți au fost alungați de către A. Margarit și espuși, sa móră de fόμε pe stradele capitalei; ér despoticul inspector incassa banii de la minister și-i împărția cu favoriții de ai săi greci și bulgari, pe cari din servitori și hamali l-a pus, să învețe în școlile românesce. Guvernul la tóte reclamările profesorilor a tăcut ca pescele. Acuma înse se spune, că bunul ministru Haret a decis, să-i restitué în funcțiunii. Numai că puțin se speră de la această laudabilă decisiune a ministrului român, până

când va fi tot Margarit inspector, care, intrigant și despot cum e, puțin preț pune pe voința celor de aici, cari îi dau bani, dară nu-i pot porunci, nici nu-l pot alunga, fiind că e spriginit, se zice, de reprezentanții unor puteri mari și influente pe peninsula balcanică.

Am audit, că el ar fi spriginit chiar și de către episcopii catolici, fiind că ar fi binevoitor lățirii s. uniri printre nenorociții nostri frați din Macedonia. Dară nu-mi vine, să o cred, căci dacă el ar sprigini lățirea s. uniri, acesta ar fi făcut progrese mai mari și nu s'ar mărgini numai la unirea alor 2 ori 3 sate de Arămâni, cari aparțin episcopiei unite bulgare din Adrianopol. Dară fie Margarit, fie alt cine va inspector, până ce Arămâni vor fi supuși ierarchiei grecesce, nu e sperare, să progreseze românismul între ei, căci Grecii din Fanar sînt mai intoleranți și de cât Turcii. Singura lor mântuire este s. unire cu Roma. Despre acesta sînt convinși și unii dintre profesorii români, cari au studiat aici în București.

S'a vorbit mult mai prin tóte gazetele despre un popă ungur din Brăila a nume Nagy Sándor, care pe lângă meseria de agitator în contra statului român și de raportor la foile unguresce despre pretinsele persecuții în contra Ungurilor s'a mai îndeletnicit și cu escrocheria și cu dilapidarea, meserie cam periculoasă, dară în unele casuri rentabilă, uti casus Krivány docet. Ca să nu fie ceva confusie, țin, să vă comunic, că numitul Nagy S. este un neaș pastor calvin, care din mașinist, grație constituțiunii bisericii calvinesce, atât de dragă fraților ortodoxi, s'a ridicat la trépta preoției după rînduála lui Calvin. Acesta înse nu l-a împedecat, să se dea de catolic și să cerșescă prin Ungaria pentru zidirea unei biserici catolice, ca la urmă cu frumoșa sumă adunată în Ungaria să zidescă o bisericuță calvină, érá restul banilor l-a păstrat pentru sine, ca să pótă deprinde mai ușor virtuțile părintelui său Calvin. A mai avut și o școlă condusă de nevastă-sa, dară necorespundénd legilor a fost închisă, și foile unguresce au înjurat, cum numai ele sciú, guvernul român pentru această pretinsă persecuțiune a Ungurilor. A mai făcut și alte năsdrăvâni, pe cari i-le-a înșirat un credincios de al lui în „Budapesti Hirlop“, care mai înainte îl preamăria pentru luminatul său patriotism.

Să-i fie dară de bine.

Veți fi așteptând pe dreptul, să vă comunic ore ce și privitor la viața bisericescă a fraților ortodoxi. Dară despre acesta nu vă pot scrie mai nimic, căci aici nu se îndeletnicesce nime cu scrierea de foi bisericesce măcar săptămânale, din cari să mai sciif câte ceva. Am cetit înse în unele foi politice, că ministrul cultelor să fie trimis eparchiilor o circulară, prin care le cere avisul asupra măsurilor de îmbunătățire, ce trebuie aduse clerului. Unii zic, că această dispozițiune ar fi făcută în vederea apropiatelor alegeri comunale pentru a câștiga voturile clerului în favorul candidaților liberali. Nu sciú, intru cât e adevărată această afirmare, sciú înse, că promisiunile înainte de alegeri nu sînt neobiceșuite nici în România.

Salutare.

Philoteu.

Dobra la 29 Septembrie 1898.

Prea Onorată Redacțiune!

În Nr. 97 din 20/8 Septembrie a. c. al „Telegrafului roman“, fôea, care, așa se vede, este redactată de nisce spirite litigiöse predominante de ideile fanariotice, cari nici de cum nu se pot împăca cu catolicismul și mai cu samă cu aceea, cari cutéză a îmbrățișa sfînta unire cu sfînta mamă biserică romană, etă că și acum un anumit D. se pune pe picior de rășboit cu poporenii din Dobra făcându-le reproșuri, că au părăsit (după zisa lor) legea străbună și au pășit la „unație“.

Nu ne este scopul a intra în polemie cu acel D. spre a-i arăta daraverile avute cu administratorul protopopesc Păcurariu din Dobra în decurs de 4 ani, ci binevoescă acelea a le ceti în Nrii foii „Revista Orăștiei“ din anul 1897/8, și atunci de sigur, de va judeca cu sânge rece și nepreocupat, nu va fi pe partea acestui om obtrus nōnē cu forța, și care nu ca un păstoriu adevărat, ci ca un nălmīt a pășit în mijlocul turmei incredințate lui nedovedind fapte blânde asemenea unui preot după spiritul Evangelinului, ci cu cuvinte dejositoare demne de un despot atacând când pe unul când pe altul, până ce a înstrăinat mai întreg poporul de la sine, și în urmă vĕdĕndu-se pe calea rătăcītă a început cu molcomiri mârșave érá a-și atrage poporenii, dar atunci era prea târziu.

În atari împrejurări așteptam dreptate de la cei puși la cārmă. Dar ce să veđi? În loc de dreptate érá nouē reproșuri, și în urmă ni-se spune în față de un comisariu consistorial, că votul colectiv „este numai ca o apă sfîntită“, dānd să înțelegem, că statutul organic e numai scris, în realitate înse nu se practică.

Da, am îmbrățișat sfînta unire, domnule D., căci așa a voit pronia divină, acesta o spunem cu fruntea ridicată, și sîntem mândri, că am putut păși în sinul acelei sfînte biserici, care a dat nēmului nostru atăția omenī literați, pe cum un Șincai, In. M. Clain, Petru Maior, Cipariu, Bariț etc.; am îmbrățișat o lege, care în butul tuturor ereticilor și schismaticilor din Constantinopol de la începutul creștinismului până în ziua de azi propagă adevărurile de credință neschimbate și date nouē de Mântuitorul lumii întru salutea poporilor. Acum sîntem membrii acelei mame biserici, la care acum o sută de ani au aparținut și strămoșii noștri din Dobra, pe ai căror nepoți și strănepoți numai uni călugări veniți din Fanar prin molcomiri i-au convertit de la adevărata lege, și sîntem în firma credință, că de la conducătorii acestei sfînte biserici numai ce e adevărat, bun și frumos, vom obține la rîndul nostru.

Și în fine asigurăm pe D., că institutul de credit „Grănițerul“, ce se va înființa în Dobra, nu va fi condus în spirit confesionalistic, ci acela este merit spre ajutorul și emanciparea poporului nostru sărăcit până la cele extreme și căduț în mănile cămătar-nicilor celor fără suflet. Alt cum de vom trăi, vom vedē.

Aceste vĕ rugăm, Preaonorate Dle Redactor, a binevoi, să le publicați o dată pentru tot de una întru lămurirea celor interesați.

Cu cea mai profundă stimă

P.

Convocare.

Reuniunea învățătorilor români gr. cat. din despărțemintul protopopesc al M. Ludosului își va ține adunarea de tōmnă în 23 Octobrie st. n. a. c. în localitatea școlii confesionale gr. cat. din Ielāndel. La această adunare sînt invitați toți învățătorii români din acest protopopiat, Prea Onorații Domni preoți ca directori ai școlii, și toți binevoitorii școlii romānesce.

Programa: 1. Participarea în corpore la serviciu divin la 10 ore a. m. 2. Ținerea prelegerii practice de cătră Alesandru Macarie. 3. Cetirea disertațiunii „Disciplina scolastică“ de Basiliu Morariu. 4. Critica asupra prelegerii și a disertațiunii. 5. Deschiderea ședinței prin președinte. 6. Constatarea membrilor prezenți. 7. Cetirea și verificarea procesului verbal din adunarea precedentă. 8. Designarea persōnelor, cari la proxima adunare vor ține prelegeri practice ori disertațiuni, pe cum și a locului, unde are, să se țină proxima adunare. 9. Incassarea taxelor, pe cum și susceperea de membri ajutatori. 10. Discutarea eventualelor propuneri și luarea de concluse.

Cococ 27 Septembrie 1898.

Ioan Coman
președinte.Iuliu Petricas
notariu.

Noutăți.

Concurs la stațiuni doctente în Archidieceasă s'a scris cu terminul de 15 Octobrie: 1) La staț. de cantor-doc. adiunct în Bala protopopiatul Pogăcele sub Nr. 4196—1898 cu emolumentele: Porțiunea canonică cantorală de 7 jugere 556°, 200 metrete cucuruz, din cassa bisericească 5 fl. În cas când doctentele va fi deplin calificat în tipic și cant așa, cât să potă forma cu pruncii școlari cor cel puțin în 2 tonuri, va mai primi venit stolaru de 55 fl. 2) La staț. doc. din Șard în protopopiatul Alba Iuliei sub Nr. 4464—1898 cu emolumentele: Salariu 250 fl., un fivaț de 4½ jugere, cuartir, gradină pentru legumi și pomologie, lemne de foc. 3) La staț. cantor-doc. din Sân-Mihaiu în protopopiatul Reghinului sub Nr. 4467—1898 cu emolumentele publicate deja sub Nr. 3263—1898. 4) La staț. doc. din Hodoc în protopopiatul Reghinului sub Nr. 4670—1898 cu emolumentele: Salariu 300 fl., cuartir, lemne de foc, gradină pentru legumi și pomărit. Se pretinde cunoscința tipicului și cântărilor bisericești, pentru ca să potă înființa cor cu elevii de școlă, eventual și cu adulții. 5) La staț. de cantor-doctente secundariu din Alba Iulia Lipoveni-Muierî în protopopiatul Alba Iuliei sub Nr. 4684—1898 cu emolumentele: Salariu 120 fl., venitele cantonale stolare de la biserică Lipoveni 80 fl., rețut de cuartir 60 fl. Trebuie să scie bine tipicul și cântările bisericești. 6) La staț. cantor-doc. din Bozias în protopopiatul Dicio-Sân-Mărtinului sub Nr. 4758—1898 cu emolumentele: Salariu 200 fl., arînda porțiunii cantonale 40 fl., din lectical și stolă 60 fl. Pe lângă emolumentele acestea președintele senatului scolastic On. Vasiliu B. Muntenescu ofereșee câte 50 fl. în primii 5 ani alegĕndului cantor-doctente, dacă va fi în stare, să înființeze cor de adulți. 7) La staț. cantor-doc. din Feneșul sășesc în protopopiatul Clușului sub Nr. 4479—1898 cu emolumentele: Salariu 209 fl. 68 cr., două delnițe de lemne tăiate și vecturate de popor, din stolă 35 fl., 81 metrete à 16 cupe cucuruz sfărmit, 81 zile de lucru, cuartir cu gradină. 8) La staț. cantor-doc. din Gura Rîului în protopopiatul Sibiului sub Nr. 4792—1898 cu emolumentele: Salariu 284 fl., venite stolare 16 fl., cortel și gradină.

Mulțămītă publică. Subscribul comitet al petrecerii aranjate de poporenii gr. cat. din Dobra cu scopul, ca din venitul curat să se procure recuisitele bisericești, și-a ținut de cea mai strînsă datorință a aduce și pe această cale mulțămitele sale cele mai cordiale tuturor acelor P. T. Domni, cari avĕnd în vedere acest nobil scop n'au întrelăsat ocașiunea de a-și validita marinositatea întru

ajutorarea astor fel de întreprinderi menite spre mărirea lui Dumnezeu și salutea poporului nostru. Petrecerea a avut un venit de 88 fl. 35 cr., din cari subtragĕndu-se spesele de 35 fl. 35 cr. rĕmāne profit curat 53 fl. Érá acei P. T. Domni, cari pe lângă prețul de intrare de persōnă 50 cr. și de familie 1 fl. 20 cr. au mai concurs și cu suprasolviri, sînt: Il. Sa Dl Dr Demetriu Radu episcop 5 fl., Il. Sa Dl Ștefan Moldovan preposit 3 fl., Sp. Dr Șt. Erdelyi medic 5 fl., P. On. D. N. Nestor vicar 5 fl., P. T. Domni Dr Laurentiu Petric 2 fl., N. Corviu 1 fl., Ioan Țuc 1 fl., Miske Gyula 50 cr., A. Leșnic 1 fl. 80 cr., N. Muntean 1 fl. 40 cr., Iosif Petrovici 80 cr., Iosif Criste 50 cr., N. Herbai 50 cr., A. Muntean 80 cr., Ioan Comloși 50 cr., Petru Hădan 1 fl., Ioan Petrovici 50 cr. H. Dobra la 15 Septembrie 1898. **Comitetul aranjator.**

Cancelarie advocatială. Dl Dr Andreiu Pop advocat aduce la cunoscință, că și-a deschis cancelăria advocatială în B.-Huedin, fiind și juriscunsultul institutului de credit și economii „Vlădeasa“.

Antisemit condamnat. Curtea cu jurați a judecat în Vineria trecută procesul intentat de cătră medicul dr. Kelen Béla în contra celebrului antisemit Istoczy Gyözö. A nume în vara anului trecut murind fiul lui Istoczy cu numele Imre în etate de 20 ani, tatăl său a învinovătit pe medicul de casă Dr Kelen József pentru mōrtea fiului său, punĕnd și în anunțul funebrel, că l-a curat Dr Kelen I. În revista sa „Jogi és közigazgatási Utmutató“ încă a susținut, că tractarea medicală a cauzat mōrtea fiului său. Acesta întru atăta a amărit pe medicul dr. Kelen I., cât nu mult după aceea și-a pus prin venin capĕt vieții. Istoczy din incidentul acesta a scris un nou articol zicĕnd, că Dr Kelen I. i-a comunicat, cum că Jidovii l-au tras o dată la răspundere, pentru că curăză familia Istoczy. De aci el supune, că dr. Kelen mituit de cătră Jidovii ar fi dat tinĕrului Istoczy bacil de tuberculosă de plumăni, după ce azi în Ungaria tōte raporturile vieții stău sub domnia jidovăscă. Dr Kelen Béla, fiul repausatului medic, a intentat lui Istoczy proces pentru calumnie și vătĕmare de onōre față eu rapausatul medic. În apĕrare Istoczy zice, că el în tinerețe era filosemit. Un Jidov a voit, să-l încurce făcĕndu-l responsabil pentru o avere de 42.000 fl. El s'a apĕrat și de atunci a atras asupra-și mănē și persecuțiunea Jidovilor. Zice, că dînsul a creat antisemitismul nu numai în Ungaria, ci și în Germania. Juriul a declarat de vinovat pe Istoczy.

Reintrarea în vigōre a bastonadei. Din incidentul deselor atentate anarchistice lumea cĕrcă, să afle mijlōce spre suprimarea anarchismului. Între acestea mijlōce „Hamburger Nachrichten“ recomandă reintroducerea bătăii delincuenților. Mijlocul acesta, eliminat de cătră „umanism“ din codicii de legi, acolo, unde se aplică, are efect. El nu crează „martiri“ ca temnița ori executarea, ci înfrică și îngrozese pe criminali.

Transportarea osĕmintelor lui Columb. Spaniolii, după ce au perdit posesiunile din America, nu voesc a mai lăsa acolo nici osĕmintele nemuritorului descoperitoriu Cristofor Columb, ci au decis, să le transporteze din Havana la Granada.

† **Andreiu Pop Liviu.** Capitulu Bisericii gr. cat. din Lugos cu adāncă întristare notiđcă, cum că meritatul său membru Illustrissimul și Reverendissimul Domn Andreiu Pop Liviu Canonic Lector, Prelat Pontificiu, proprietar al Ord. Corōnei de Fer el. III, Abate Titular și membru ordinar al Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român etc. după un morb îndelungat, provĕduț cu SS. Sacramente a repausat în Domnul la 26 Septembrie a. c. în anul etății al 82-lea. al preoției al 54-lea. al canoniciei al 41-lea. În mōrmîntarea i-s'a împlinit în 28 l. c. la 2 ore d. m., érá sacrificiul de împăcare pentru nobilul lui suflet s'a adus în biserică catedrală la 1 Oct. 1898 la 8 ore a. m. Lugos, 27 Septembrie 1898.

În veți amintirea lui!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Despre iconografia bizantină.

(Continuare.)

Vasiliu II a fost ostaș, și toate silințele lui se îndreptau mai ales spre întreprinderi războinice așa, că pe sama arților din silințele acelea a rămas foarte puțin. De la timpul lui pot, să se dateze semnele decăderii artii, cari ieșeau din ce în ce tot mai tare la ivelă, și apunerea succesivă a stilului istoric celui mare, care își continuase dără esistența și în miniaturi, de ore ce acestea reproduseră a dese ori modeluri clasice. Cu toate acestea se ținu încă în cât va direcția aceea, pe care apucaseră Constantin Porfirogenitul și școala condusă de dînsul. Dară în jumătatea a doua a vécului al XI-lea se dezvoltă în pictură din ce în ce tot mai tare aplicarea îndreptată spre bogăție și strălucire, spre ornamentare și spre eleganța amănuntelor, aplicarea aceea, a cărei trăsături fundamentale pot, să se observe deja în școala de pictură a lui Constantin Porfirogenitul. Arta deprinsă ca ram de industrie în urma bogăției cetăților pornite spre înflorire pe timpul dinastiei lui Vasiliu Macedonénu și în urma spiritului mercantil al acestor cetăți a sugrumat direcția ideală, carea se silise spre ceea ce e mare și sublim, direcția aceea, care a creat epoca de aur a artii creștine bizantine, adevărată epocă a lui Iustinian. Modul de a deprinde arta s'a făcut acuma practic: pictorul gătia acuma miniatură pe sama manuscriselor și cartonuri pe sama mosaicului; sculptorul s'a făcut faur de aur, vîrsătoriu de aramă, ciselatoriu ori scobitoriu de fier, și arțile acestea măruntă ale luxului spre paguba stilului celui mare au ajuns la trépta cea mai înaltă a perfecțiunii, dară cu o cale și la o supunere din ce în ce tot mai mare sub puterea model și a întreprinderilor industriale, érá supunerea acesta e germenul de mórte pentru ori care artă adevărată, dară mai ales pentru arta creștină cea inspirată de idealurile cele mai înalte. Adevărat că în vécul al XI-lea încă s'au născut miniatură de acelea, cari în privința înfățișării esterne și chiar și în a graiului picturii séménă cu modelurile mai bune din vécurile de mai înainte; dară direcția artii și așa și a iconografiei preste tot e acuma materială.

Proportțiile figurilor acum devin a dese ori nearmonice: membre lungi și subțiri, capete mici. Purtarea trupului și mișcările devin stîngace, trupurile par a nu pute sta pe picioare, vioiciunea se preface în caricatură. Alătura cu motive creștine antice se vîd invențiuni barbare, modul de reprezentare cel personificatoriu devine tot mai rar și mai local. Espresia serioasă, solemnă s'a mai păstrat, dară dispăre adevărată și energia convicției, carea să încătușeze pe privitoriu, dispăre raportul acela viu dintre artist și dintre publicul lui. Alătura cu colorile frumoșe, luminose, blânde și armonioșe cuprind loc tonuri strigătoare în chinovar, verde și violet; incarnatul galbiu și-a însoțit un ton roșu-murg, aplicarea aurului se potențază, nu numai în sfunduri, ci și în îmbrăcăminte, și conturile acestora le împrejura a dese ori linii negre. Impresia totală e mai mult cea a desemnurilor umplute cu colorii fără de espresie de lumină și umbră. În mustrele cele de colorii strigătoare și în ornamentarea bizară se pôte observa înrîrînța stilului arab, căruia îi plac colorile strigătoare.

Un șir de evenimente însemnate din vécul al XI-lea a luțit decăderea imperiului bizantin și a adus cu sine în chip firesc și o slăbire a arților. Dinastia Macedonenilor a dispărut de pe tron, firesc că nu fără de lupte și turburări de ale partidelor. După ei luară Comnenii în mâni frînele guvernării, în vreme ce în Asia invasiunea Turcilor făcea progrese rapide. Se începură expedițiile cruciate, Occidentul latin vîrșă oștile sale preste imperiul grecesc, și istoriografi acestuia privesc pe cruciați mai virtos de inimizii de cât de aliați. A fără de aceea mai împedecară și diferințe religioșe ori ce unire dăinuitoare a Orientului cu Occidentul: nu trecuse încă nici o jumătate de veac de la cea dintăiu expediție cruciată, și numele Papei se și șterse în Constantinopol din diptiche,

și legații Romei depuseră pe altariul Agiei Sofie documentul de escomunicare împotriva patriarhului Michail Cerulariu (1054). Din o apropiare a Romei și Constantinopolului Orientul de o cam dată avea mai puțin folos de cât Occidentul. Cu toate acestea în Ierusalim totuși se sevârși un fel de fusiune a părților împărăției de acolo, și curtea următorilor lui Godefrid de Bouillon avea caracter grecesc-latin: artiști grecesii lucrau pe întrecute alătura cu cei latini, ba une ori și în lucrări comune. Pe când cruciații cuceriră Ierusalimul, pe atunci dispăruse cea mai mare parte a clădirilor creștine, érá până în clipa, în care li-se luă cetatea (1187), se înmulțiră biserică și mănăstiri. Clădirile acestea sînt lucrări de ale mânilor latine și au foarte puțin din stilul arhitectonic de pe atunci al imperiului bizantin, din contră ele consună pe deplin cu clădirile, cari se ridicară în aceeași epocă pe la malurile Senei. Dară când era vorbă de a împodobi monumente mai însemnate ridicate în Palestina în stil latin, atunci chemău într'ajutoriu pe Greci. În anul 1169 esecută un anumit Efreim la porunca împăratului Manuil Comnenul mosaicurile din biserică Nasceri Domnului din Vetleem. Pe timpul, când erau încă întregi, ele formau de-a lungul părților năilor ciclul de compoziții istorice obicnuit în multe biserică de ale Orientului. Dară din mosaicurile acestea au rămas numai puține fragmente: câte va figuri de ânger, două ori trei scene evanghelice, reprezentări de ale sinodelor și podóbă ornamentală. După cum judecă renumitul călătoriu francez Vogüé,¹⁾ rămășițele acestea nu sînt lipsite de ore care deplinire și întrec picturile romanice din Italia din vécul al XII-lea. Dară mosaicurile din Vetleem nu au fost singurele mosaicuri în Palestina: călugărul grecesc Foca Creteanu, care a cercetat Ierusalimul în anul 1185, amintese mosaicuri și în alte biserică,²⁾ și cele ale sfîntului mormînt, din cari acuma există numai puține rămășițe, au existat în mare parte încă și în vécul al XVII-lea.³⁾ Basilica s. Marie sau a Nasceri Domnului are cinci năi. Din mosaicurile acelea, cari acoperiseră părțile în lungime, corul și cripta de desubtul apsidei, s'au conservat numai puține, și din acestea putem, să facem concludie la stilul celor alalte. Pe patru frângii aședate una de-asupra alteia se vedea aci o cunună de icône în bustă, apoi un șir de motive arhitectonice cu inscripții referitoare la sinode, — așa dară reprezentări de ale acestora, — osebite prin arabescuri, apoi preste două din frângiile acelea un șir de ângeri stănd în picioare și cuprinși în decorație de frunze. Din împodobirea acesta pe părțile de cătră méză zi au rămas numai două arcade și șapte icône de sfinți în bustă, în halne roșetice și intraurite, érá pe cel de cătră méză nôpte porticele bisericilor din Antiochia și din Sardica, trei figuri ângeresci și o parte din decorația de frunze. Corul cuprindea în partea de cătră méză zi Bunavestire, Închinarea Domnului, Pogorirea Spiritului sfînt, Adurmirea Preacuratei, figuri de ale sfinților și profetilor; în partea răsăritenă Nascerea, Închinarea magilor, întorcerea lor, Isus și Samarinéna, Schimbarea la față, întrarea în Ierusalim, muntele maslinilor, sfințele patimi, Înarmorintarea lui Isus, Evangeliștii; în partea de cătră méză nôpte Înălțarea Domnului, Toma necredinciosul și alte scene din timpul după mórtea Domnului; érá pe părțile intrării arborele lui Isai și profetii cu volumuri în mâni. Mosaicul criptei din biserică Nasceri Domnului a descris-o Foca în anul 1185 ast fel: „El reprezenta pe Fecióra ședînd și privind la pruncul dumnezeesc; fața îi era veselă, obrazii păreau trandafirii, nu palidii și bolnăvicioși ca ai femeilor de rînd. Lângă prunc erau animalele, boul și asinul, mai de parte păstorii, fiesce care în altă poziție așa, pe cum i-se părea, că aude mai bine; un ânger le arată ieslele; alătura se vîd oile, unele pascînd, altele alergînd la isvor, érá cănele privind înfricat la deal. Magii oferesc darurile sale și-și plécă genușii înaintea Feciórei.“⁴⁾

La sfârșitul vécului al XII-lea încetază pentru Orient perioada mosaicurilor decorative. Adevărat că se pare, ca și cum Isaac II, carele a împărățit între 1185—1204, ar fi dat decretul de a

¹⁾ De Vogüé, Les Eglises de la Terre sainte, 1860.

²⁾ Scrierea lui Foca la Nihusius, Col. Agripp. 1653 și la Quaresimus, Elucidatio Terrae sanctae, 1639.

³⁾ Quaresimus l. c.; Gerspach, La mosaïque, Paris, p. 116.

⁴⁾ La Leo Allatius, Symmicta, ed. Nihusius, Col. Agripp. 1653. p. 42.

restaura mosaicurile bisericilor. Mai târziu, pôte că prin vécul al XIII-lea au început mănăstirile muntelui Atos a deprinde din nou acest chip de decorație bogată, dară clădirile acelea au fost supuse a dese ori la schimbări și la pustiiri, și în biserica din Vantopedi s'au conservat numai două Bunevestiri, Christos între Maria și între Ioan Botezătorul și s. Nicolae, figuri mediocre de ale unei direcții artistice cam de rînd. ¹⁾

Capitala imperiului bizantin mai apoi a fost ținta la dese expediții de ale cruciaților. Când aceștia sosiră în 1203 înaintea Constantinopolului, îi orbi strălucirea unei cetăți, în care au fost grămădite în decurs de multe vécuri monumente de ale artiș și luxului. Pe vremea împresurării cetății focuri au nimicit o parte a monumentelor celor fără de sémén. După ocupare au fost jefuite comorile bisericilor și palașurilor, altariul cel prețios al Agiei Sofie, acoperit cu petri scumpe și cu emailuri, a fost zdrobit în bucăți, și pentru ele se luptară ostașii. ²⁾ Nicî chiar icónele lui Christos și ale sfinților nu au fost cruțate. Profanară mormintele împărătesei din biserica Apostolilor și le despoiară de comorile lor, și capo d'operele de artă antică, adunate în Bizanț din tóte țările, nu avură parte de cruțare: statue de bronz trecură în topitori și se

schimbară în bani, érá statuele de marmoră fură strivite. Niceta Choniatul, care a descris scenele acestea, a plâns asupra peririi unei ast fel de lumi artistice și a erupt în tânguirea amară: „O cetate, ochiul tuturor cetăților, prea vestită în tótă lumea, mama bisericilor, centrul sciinței și artișilor, mamă rodnică, óre când îmbrăcată în purpură, érá acum acoperită cu sdrențe și despoiată de feții tîi! Tu, carea seadea pe tron falnic, carea pășial falnică cu față sublimă și cu figură înaltă, acuma ești plecată și nimicită, hainele tale cele prețioase sînt rupte, lucirea ochilor tîi e stînsă.“ ¹⁾ Acest istoriograf, martorul elocuent al pustiirii, continuă încă mult tânguirile sale asupra peririi culturii aceleia strălucite; întru adevér împărăția avu, să nu-și redobîndescă mai mult vechea strălucire. Ocuparea Constantinopolului prin Latini adevérat că a ținut scurtă vreme, de óre ce Michail Paleologul a reocupat tronul din Bizanț deja în 1261. Dară împărăția cea nouă totuși a fost numai umbra celei de mai înainte: ea continua o esistență tristă, fiind că era amenințată necontentit de Turci, cari estindeau tot mai tare cuceririle sale, și în zădar cerșia ajutorul apusanilor.

(Va urma.)

¹⁾ Didron, Annales archéol. vol. V. 1844.

²⁾ Cfr. Nicetas Choniates ed. Bonn. p. 758.

¹⁾ L. c. p. 763 sq.

Ben Hur

sau

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

Estira privi cu ochii scâlțați în lacrimi în urma obidatelor, până când ele dispărură în mulțime.

Pôte că cetitorul așa socotesce, că coversarea acésta a decurs cu glas liniștit. Dară nu a fost așa. El grăiseră în mare parte așa, pe cum se obișnuesc a grăi ómenii stând lângă mare, unde valurile pe timpul fluxului se lovesc cu vuet de stînci. Căci lărmierea, ce o făcea mulțimea de popor, nu se pôte aseména cu nimic alt ceva în chip mai potrivit.

Evenimentele acestea prefiguraú acel eveniment, care s'a întîmplat cam la trei zeci de ani mai apoi, când sfînta cetate sub stăpânirea partidelor a cădút și s'a dărîmat. Mulțimea și atuncia a fost tot așa de mare, tot așa de fanatică și de însetată de sânge, ferbea și era tot așa de infuriată și cuprindea tot acele-și elemente, — servitori, mănători de cămile, tirgoveți, ușeri, grădinari, vinđetori de pome și de vin, proseliți și neproseliți, paznici și servitori de al templului, hoți, tâlhari și miriada, care nu se ținea de o clasă anumită, dară se infățîșa la prilejuri de acestea, fără ca óre cine să pôta spune, că de unde, flămîndă și mirosind a peșteri și a morminte vechi, — mișei cu capetele descoperite și cu brațe și picioare góle și cu păr și barbă nepeptenate și cu haine în fața pămîntului, ființe cu gătlejuri puternice, cu glas tare, ca lei, cari cu urletul seú chémă unul pe altul.

Unii purtau sabii, alții fálfaiau lănci și dărdi, dară cei mai mulți erau întrarmați cu toege și cu ciomege și cu praștii, pe sama căroră purtau petrite în străți. Pe ici pe colé se iviau din massa poporului ómeni fruntași, cărturari, bérani, rabin, Farisei și Saducei. Dacă mulțimea se sătura de o strigare, atuncia inventa alta. Dară tótă strigarea, ori cât era de tare și întetitoare, totuși putea, să se cuprindă în câte va cuvinte: Împératul Iudeilor! Loc pe sama

împératului Iudeilor! Hulitorul de Dumnezeu! Restigniți îl, restigniți îl! Mai ales strigarea din urmă se aușia mai mult fără indoelă din cauza, că ea da în chipul cel mai nemijlocit și mai nimerit expresie poștei plebei și urii ei asupra Nazarinénului.

„Haideți!“, zise Simonide, când vedu, că Valtasar era gata spre plecare, „haideți, să mergem mai de parte!“

Ben Hur nu-i auđi cuvintele. Fenomenul mulțimii, carea trecea, sêlbătécimea și inșetoșarea ei de sânge îi aducea a minte bunătatea Nazarinénului și feluritele binefaceri, cari veduse, că le împărtășise ómenilor cuprinși de suferințe. O impresie provocă alta. Așa își aduse de o dată a minte cât are, să mulțămescă el însu-și Nazarinénului; își aduse a minte de timpul, în care el fiind în mâinile Romanilor mersese spre o mórte tot așa de sigură și aprópe tot așa de durerósă ca și restignirea; se gândi la apa cea rëcoritoare de la fântána din Nazaret și la espresia cea dumnezeescă a feței dăruitorului și apoi se gândi la minunea, carea vindecase în Dumineca trecută pe mamă-sa și pe soru-sa. Durere amară simți la gândul, cum el în clipa acésta e așa de fără de putere de a rësplăti ajutoriú cu ajutoriú. El se acusa pe sine însu-și. Făcut a óre tot, ce l-a fost cu putință?

Nu a putut óre, să albă mai multă grije de Galileenii, ca ei să rămână credincioși? Și apoi, — chiar acésta era clipa cea mai potrivită spre a se folosi de arme! O năvală bine reușită nu ar fi împărășiat numai mulțimea, nu ar fi scăpat numai pe Nazarinénul, ci asemenea unui sunet de trimbiță ar fi chemat și întreg Israilul la arme și ar fi zorit mult visata luptă pentru libertate. Prilejul era pierdut, el se împărășia în fiesce care clipă din ce în ce tot mai tare. Și dacă el era o dată pierdut, — Dumnezeu al lui Avraam! óre nu putea, să se facă nimica, — chiar nimica?

Atunci privirea lui cădu pe o cetă de Galileenii. El își făcu cale prin mulțimea cea desă și-i ajunse.

„Veniti după mine!“ zise el. „Am, să vă spun óre ce!“

Bărbații ascultară, și dacă ajunseră în adăpostul de la colțul casei, le zise:

„Voi sînteți din aceia, cari primiră spada de la mine și au fost gata dimpreună cu mine, să se lupte pentru libertate și pentru împératul, carele avea, să vină. Voi aveți la voi spadele, acuma e timpul, ca să le scóteți din tēcă. Mergeți, priviți în tóte părțile și cereați pe frații vostri, spuneti-le, că-i aștept în locul de perđare la cruce. Grăbiți! Ce stați? Nazarinénul e împératul, și dimpreună cu el móre și libertatea!“

Ei priviră la el cu respect, dară nu se mișcău din loc.

„Nu auđiți?“ strigă Ben Hur.

Atuncia rëspunse unul din ei:

„Fiule al lui Iuda,“ — sub numele acesta îl cunosceaú, — „fiule al lui Iuda, tu ești amăgitul, érá nu noi ori frații nostri, cari am primit spadele tale. Nazarinénul nu e împératul și nici nu are spiritul unui împérat. Noi am fost la el, când a intrat în Ierusalim, l-am vedut în templu, el s'a amăgit pe sine însu-și și ne-a amăgit și pe noi și pe poporul lui Israil. Din aintea templului s'a întors de la Dumnezeu și a respins de la sine scaunul lui David. El nu e împérat, și Galilea nu ține cu el. El are, să móră. Dar ascultă, fiule al lui Iuda, noi avem spadele tale, noi sîntem gata, să le scótem pentru libertate, și Galilea e asemenea gata. Dacă are, să fie pentru libertate, fiule al lui Iuda, pentru libertate, atuncia vom, să te așteptăm la cruce.“

Clipa hotărîtore în viața lui Ben Hur sosise. Dacă ar fi primit ofertul, dacă ar fi rostit cuvîntul, atuncia istoria lumii pôte ar fi alt cum de cum este, dară ea atunci ar fi fost o istorie rînduită de ómeni, érá nu de Dumnezeu, — un lucru, care nu a fost și nici o dată nu va fi. Îl cuprinse o turburare, carea nu putea, să și-o esplice, dară mai târziu o ascria Nazarinénului. Căci după ce acesta a înviat, a priceput Ben Hur, că mórtea lui a fost de lipsă pentru credința în înviare, fără de care credință creștinismul ar fi numai un învăliș gol. Turburarea nu-l lăsă, să ajungă la vre o hotărîre, el sta — fără de sfat, fără de vorbă. Acoperindu-și fața cu mâinile trémura în lupta dintre voința sa și dintre înfrîntura unei puteri mai înalte.

„Vino, te aşteptăm!“ zise Simonide acum a patra oră.

Şi Ben Hur se duse fără de voinţă proprie în urma scaunului şi a năvăliel. Estira mergea alături cu el. Pe cum s'a fost întâmplat cu Valtasar şi cu prietini lui, cu filosofii, când au fost avut întâlnirea în pustie, aşa îl povăţuia şi pe el o putere mai înaltă.

X.

Sfârşitul.

Când societatea, — Valtasar, Simonide, Ben Hur, Estira şi cei doi Galileenii credincioşi, — ajunseră la locul restignirii, Ben Hur merse înainte şi-i povăţui. Nici o dată nu pricepură, cum s'a putut, ca ei să treacă prin imbuldela cea mare a poporului întărit. Tot asemenea nu-şi aduceau a minte de calea, pe care ajunseră până acolo, nici de timpul, de cât avuseră lipsă spre acesta. Ben Hur mersese înainte fără de a fi conştiinţă de sine; el nici nu auzise, nici nu văzuse nimica, nici nu se gândise la aceea, că unde mergea; tot asemenea nu ar fi fost de loc capabil spre aceea, ca să-şi formeze vre un propus. În starea aceea un prunc mic ar fi putut, să facă tot atâta cât şi el spre a împedea evenimentul acela grozav, la care mergea, să fie de faţă. Intenţiile lui Dumnezeu ni-se par în tot de una admirabile, dar încă şi mai mult mijlocele, cu care le execută şi face, ca noi să le putem cuprinde cu priceperea noastră.

Lui Ben Hur îi trebui, să se oprască, şi tot asemenea şi însoţitorilor lui. În ce chip cortina se ridică mai înainte de o scenă, aşa dispăru farmecul, care-l ţinuse în semivieul lui, şi el vedea acum cu pricepere limpede.

Aci era un loc pe virful unui colnic turtit în forma unei căpăţini, uscat, colbos şi fără de vegetaţie a fară de câte va fire de isop. Împrejmuirea locului o forma un zid viu de omeni, cu omeni în dosul lui, din cari unii cercau, să vadă preste zid, ér alţii prin zid. Un zid interior de ostaşi romani ţinea zidul exterior, să nu-şi părăsască locul. Un sutaş comanda pe ostaşi. Până la graniţa acesta păzită aşa de straşnic ajunsese Ben Hur; aci sta el acum cu faţa întorsă către méză noapte răsărit. Colina era vechea Golgota cea aramescă, — pe latinesce îi ziceau Calvaria, colina căpăţinii.

Pe la ridicăturile sale din adâncime, pe punctele sale mai înalte şi mai înverdate pământul era învescut cu o coloare neobişnuită. Ori în care parte privia a fară de spaţul cel încunjurat de ostaşi, nu puteai, să descoperi pământ murg măcar şi numai de o palmă, nu stîncă, nu verdeta. ci vedea numai miş de ochi în feţe roşetice, la o depărtare mai mare în perspectivă vedea numai feţe roşetice, érá cu ceva mai de parte numai un brîu forte lat, care la esaminare mai acurată se dovedia de compus asemenea din feţe omenesci. Aci se adunaseră trei milioane de omeni, şi într'înşii erau trei milioane de inimi, cari urmăria cu interesare pătimasă evenimentele de pe colină, nepăsătoare faţă cu cei doi tâlhari, cuprinse numai cu Nazarinénul, cuprinse cu el, întru cât el era

un obiect al urii, al temerii ori al curiozităţii, — cuprinse cu el, care le iubiă pe toate şi chiar acumă voia, să moră pentru ele.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

Jertfa orestinilor. *Comentar al liturgiilor bisericeşti grecesci* compus de *Dr Victor Szmigelski*. Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Preaveneratului Ordinariat mitropolitan de Alba Iulia şi Făgăraş. Blaş 1897. Tipografia seminarului archidiecezan. Pag. 230 în 8. Preţul 1 fl. 5 cr. sau 2 lei 20 bani. Editura auctorului.

Opul e dedicat *Escelenţei Sale Preasfinţitului Domn Michail Pavel episcop de Oradea mare*.

Venitul curat va fi contribuire la un fond provincial de salarisare a preoţilor şi învăţătorilor.

„Opul acesta pôte fi de folos tuturor credincioşilor nostri, dar mai virtos Veneratului Cler archidiecezan, căruia şi chemarea sa sublimă îi impune datorinţa strictă de a studia mai adânc misterele sfintei noastre religii. De aceea recomandăm acest op cu totă căldura spre a se procura pentru toate bibliotecile districtelor protopopesce şi pentru cele parohiale, ori unde este cu putinţă. Asemenea recomandăm Veneratului Cler, să răspândească această carte în cercurile cât mai largi ale credincioşilor nostri.“

Blaş din şedinţa consistorială ținută în 14 Decembre 1897.

La tipografia seminarială se află de vîndare:

Instituţiunile calvinesci

în biserica românească din Ardél,

fazele lor în trecut şi valoarea în prezente.

Studiu istorico-canonice de *Dr Alexandru Grama*. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare şi se pôte procura cu preţul de **3 fl.** la **Tipografia seminarială în Blaş (Balázsfalva)**.

Euchologiu

ediţiunea a doua, revădută după originalul grecesc şi îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagine, pe hârtie velină, tipariu frumos în **negru** şi **roşu**. — Preţul nelegat fl. 2.80, érá legat în piele tare fl. 3.80.

Legile politico-bisericesci

din 1894 şi 1895

împreună cu respectivele ordinaţiuni ministeriale, traduse, edate şi comentate la ordinul Preaveneratului Consistor mitropolitan de Alba Iulia şi Făgăraş. Preţul unui exemplar broşurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atenţiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea această nici un preot nu

pôte, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesci s'au schimbat toate raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preotesc, din care să lipsescă această carte, în care se află toate cele, de câte are trebuinţă preotul în urma situaţiunii noué create prin legile aceste.

Îndreptariu

în cauza dărilor directe de stat, pentru oficiile parohiale gr. catolice. Blaş 1896.

Broşura constă din 39 pagine, în cari se dau înviaţiunile cele mai bune, cum au să purcedă oficiile parohiale şi curatoratele, cum şi privatiu la aruncarea şi conscrierea dărilor de stat şi anume: 1. a dării de case, 2. a dării de câştig, 3. a dării după camete, 4. a dării supletore generale de venit, 5. a taxei de scutire dela miliţie, 6. a dării de arme şi de vînat şi 7. comisiunile pentru aruncarea dărilor. — Preţul unei broşuri e 8 cr., expedită franco sub faşe 11 cr.

Cestiuni

din

dreptul şi istoria bisericei româneşti unite, studiu apologetic din incidentul invectivei „Gazetei Transilvaniei“ şi a dlui Nicolae Densuşan asupra Mitropolitului Vancea şi a bisericei unite. Partea I. 272 pag. 8°. Preţul 70 cr. — Partea a II-a 400 pag. 8°. Preţul 1 fl. Ambele părţi expedate franco 1 fl. 85 cr.

Pregătire la morţe, adecă consideraţiuni asupra maximeilor eterne folosite tutura pentru meditare şi preoţilor spre a predica, de *Alfons Maria de Liguori* Doctor al Bisericei. În versiune românească de Membrii societăţii de lectură Inocenţiu M. Clain. Blaş 1893. Tipografia Seminarului archidiecezan. Opul are 425 p. în 8° mic. Preţul 80 cr. Editura societăţii.

Liturgieriu, crudo 2 fl. 20 cr., legat în piele 3 fl. 20 cr.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Introducere în s. Scriptură de *Dr. Victor Szmigelski*. Partea I. 40 cr., partea a II-a 60 cr., partea a III-a 80 cr., la oaltă 1 fl. 50 cr.

Decretele Conciliului, provincial prim ediţiunea a II-a broş. 80 cr.

Decretele Conciliului provincial al doilea, ediţiunea a II-a broş. 65 cr.

Testamentul şi Literele fundamentale ale fericitului Archiepiscop şi Mitropolit gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş *Dr. Ioan Vancea de Buteasa*. Blaş 1892. Tipografia Seminarului gr. cat. din Blaş. Se află de vîndare la Administraţia „Unirii“. Preţul: 10 cr., cu port postal 15 cr.

Octolchul cel mic edit. III. Blaş 1892. Preţul nelegat 80 cr. v. a., legat cu călcăi de pânză cu 95 cr. v. a. Legat dimpreună cu **Pentecostariul** costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Istoria universală bisericescă de *Dr. A. Grama*. Blaş 1881 broş. 3 fl.

Editor şi redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.